

TURUN HALLINTO-OIKEUDELLE

Sairashuoneenkatu 2-4
20101 TURKU
029 56 42410
turku.hao@oikeus.fi

LAUSUNNON ANTAJA

Varsinais-Suomen liiton maakuntahallitus
PL 273, 20101 Turku
c/o hallintojohtaja Petra Määttänen
petra.maattanen@varsinais-suomi.fi

ASIA

Lausunto kunnallisvalitukseen koskien seuraavaa Varsinais-Suomen liiton maakuntahallituksen päätöstä:

Varsinais-Suomen liiton maakuntahallituksen 27.1.2025 tekemä päätös § 4 oikaisuvaatimuksen hylkäämisestä

Valittaja Timo Kaunisto vaatii yllä viitatus päätöksen kumoamista iän ja sukupuolen perusteella syrjivänä ja siten lainvastaisena. Valituksessa katsotaan, ettei ansioitunein hakija ole tullut valituksi virkaan.

VALITUKSEN SISÄLLÖSTÄ

Valituksessa muun ohella katsotaan, että maakuntahallitus olisi ylittänyt harkintavaltansa virkavalintaa tehdessään. Lisäksi esitetään väite siitä, että valittaja on parhaiten täyttänyt kelpoisuusvaatimukset ja valintakriteerit ja että hänellä on ollut parhaat edellytykset viran menestyksekkääseen hoitamiseen. Valituksesta ilmenee myös käsitys siitä, että valittajaa olisi syrjitty tämän iän ja sukupuolen perusteella. Valituksessa keskitytään pitkälti valitun henkilön ja valittajan ansioiden vertailuun eikä esimerkiksi väitetä, että hakijavertailu sinänsä olisi toteutettu vaillinaisesti tai puutteellisesti. Valittaja vaikuttaa myös tukeutuvan ajatukseen siitä, että valitun henkilön relevantti työkokemus perustuu vain hänelle myönnettyyn sijaisasemaan, joka mielletään perusteettomaksi.

LAUSUNTO

Varsinais-Suomen liiton maakuntahallitus pitää valitusta perusteettomana sekä vaatii Turun hallinto-oikeutta hylkäämään valituksen ja jättämään maakuntahallituksen päätökset voimaan.

Valituksessa esitetyt perusteet mukailevat pitkälti jo oikaisuvaatimuksessa esitettyä. Tästä syystä maakuntahallitus osin viittaa jo oikaisuvaatimukseen antamassaan päätöksessä toteamiinsa seikkoihin ja selvityksiin.

PERUSTELUT

1. Tausta

Valituksen kohteena olevan virkavalintaa koskevan päätöksen viranhakuprosessi on alkanut vuonna 2024. Varsinais-Suomen maakuntahallitus päätti 21.10.2024 § 155 julistaa edunvalvontajohtajan viran haettavaksi. Ilmoitus julkaistiin Varsinais-Suomen liiton internetsivuilla, Turun sanomissa, Åbo Underrättelserissä ja Helsingin sanomissa. Virka oli haettavissa ajalla 21.10.2024–12.11.2024.

Virkaa hakeneiden hakemukset ja ansioluettelot toimitettiin maakuntahallituksen jäsenille sähköpostitse hakemusten käsittelyä ja päätöksentekoa varten. Maakuntahallitukselle varattiin 13.11.2024 tilaisuus keskustella hakemuksista Teams-yhteydellä. Keskustelun päätteeksi maakuntajohtaja nimesi haastatteluun ensi vaiheessa kolme hakijaa, joista yksi oli Timo Kaunisto (jäljempänä valittaja) ja yksi Malla Rannikko-Laine (jäljempänä valittu hakija). Haastateltavien valinnassa painotettiin toimintaympäristön tuntemusta, maakunnan edunvalvontaan liittyvää työkokemusta ja perehtyneisyyttä sekä johtamis- ja yhteistyötaitoja. Haastattelut pidettiin 25.11.2024. Hakemusten ja haastattelujen perusteella maakuntajohtaja päätti edellä mainituilla kriteereillä esittää maakuntahallitukselle, että vt. edunvalvontajohtaja Malla Rannikko-Laine valitaan soveltuvimpana hakijana edunvalvontajohtajan virkaan.

Maakuntahallitus valitsi kokonaisarvioinnin ja äänestyksen perusteella äänin 10–9 virkaan 16.12.2024 § 184 vt. edunvalvontajohtaja Malla Rannikko-Laineen. Timo Kaunisto teki virkavaalista maakuntahallitukselle oikaisuvaatimuksen 31.12.2024, jonka maakuntahallitus hylkäsi päätöksellään (27.01.2025 § 4). Rannikko-Laine aloitti virkaa tekevänä edunvalvontajohtajana maakuntajohtajan päätöksellä 1.11.2023–31.10.2024. Maakuntahallitus jatkoi Rannikko-Laineen vt. edunvalvontajohtajan määräaikaista tehtävää päätöksellään 31.1.2025 asti (17.6.2024 § 115).

Timo Kaunisto on jättänyt Turun hallinto-oikeuteen virkavalinnasta tehdystä päätöksestä valituksen (26.2.2025), johon maakuntahallitus antaa nyt lausuntonsa.

2. Oikeudelliset perusteet

Oikeudellisten perusteiden osalta maakuntahallitus viittaa oikaisuvaatimuksen hylkäämistä koskevassa päätöksesssänsä esitettyihin perusteisiin, jotka olivat:

”Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003, KvhL) 5 §, jonka mukaan virkasuhteeseen ottamisen yleisistä perusteista säädetään perustuslaissa. Edelleen perustuslain (731/1999, PL) 125 §:n 2 momentin mukaan yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto.

Hallintolain (434/2003) 45 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan päätöksen perustelut voidaan jättää esittämättä, jos päätös koskee kunnallisen monijäsenen toimielimen toimittamaa vaalia. Virkavaalin perusluonteen vuoksi päätöksentekotilanteessa on usein mahdotonta esittää kaikkia valinnan perusteluja ja monijäsenisten toimielinten antamat virkavaalipäätökset voidaankin perustella vasta oikaisuvaatimukseen annettavassa ratkaisussa (HE 72/2002 vp, s. 101).

Virkavaalia koskevaa perusteluvelvollisuuden poikkeusta sovelletaan myös tilanteisiin, joissa virkavalinnan lopputulos on pohjaesityksen mukainen. Päätösperusteiden täsmentäminen on siis monijäsenen toimielimen päätöksenteossa sallittua vielä oikaisuvaatimusvaiheessa. Oikaisuvaatimukseen annettavan päätösesityksen perusteluihin usein täydennetäänkin ansiovertailua sekä päätöksen perusteluja (mm. Henkilöstövalinnan perusteleminen, Kuntaliitto 2022, s. 7–9).

Perustuslain 125 §:n 2 momentti edellyttää hakijoiden ansioiden vertailua. Käytännössä koulutuksen ja työkokemuksen ohella tulevat arvioitaviksi viran hoitamisen kannalta merkitykselliset henkilökohtaiset ominaisuudet. Harkinnan perusteella valitaan ansioitunein hakija. Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003, KvhL) 6 §:n 1

momentin mukaan perustuslain yleisten nimitysperusteiden lisäksi virkasuhteeseen otettavalla on oltava erikseen säädetty taikka kunnan tai hyvinvointialueen päättämä erityinen kelpoisuus.”

3. Perustuslain 125 §:n yleisten nimitysperusteiden arvioinnista

Valittaja katsoo olleensa ansioitunein hakija edunvalvontajohtajan virkaan. Valittajan mukaan hän täytti viran kelpoisuusvaatimukset sekä hakuilmoituksessa mainitut arvostuksen kohteet paremmin kuin virkaan valittu henkilö. Valittajan mukaan hänen työkokemuksensa sekä johtamis- ja esihenkilökokemuksensa on pidempi ja monipuolisempi kuin virkaan valitun.

Valittaja vetoaa käytännön työkokemuksensa perustellessaan ansioituneisuuttaan PL 125 §:n 2 momentin mukaisten yleisten nimitysperusteiden täyttymisen osalta. Siten valittaja tulkitsee, että työkokemuksen tulisi olla perustuslain yleisten nimitysperusteiden arvioinnissa muita perusteita painavampi.

Oikaisuvaatimuksen hylkäämistä koskevassa päätöksessä todettiin seuraavaa nimitysperusteista:

”Päätöksentekijällä on laaja harkintavalta painottaa yhtäkin kelpoisuusvaatimusta ja jättää huomiotta jokin muu vaatimus haastatteluiden ja ansiovertailuun perustuvan kokonaisarvion perusteella (Henkilöstövalinnan perustelevinen, Kuntaliitto 2022, s. 7). Kunhan hakijoiden henkilökohtaista soveltuvuutta on tosiasiallisesti selvitetty, henkilökohtaisten ominaisuuksien painottaminen muiden kelpoisuusvaatimusten ohella ei itsessään viittaa hakijoiden syrjintään tai hakumenettelyn puolueellisuuteen. Esimerkiksi korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisukäytännön mukaan hakijan viran hoitamisen kannalta merkitykselliset henkilökohtaiset ominaisuudet voivat olla ratkaisevassa asemassa. Ratkaisussa KHO 2005:44 katsottiin olevan sallittua painottaa vertailussa hakijan henkilökohtaisia ominaisuuksia kokemuksta arvokkaammiksi (ks. myös Kuntaliitto 2022 s. 11). Edelleen ratkaisussa KHO 25.3.2008/615 todettiin, että ”kun otetaan huomioon Suomen perustuslain 125 §:n 2 momentin mainitsemat yleiset nimitysperusteet, ratkaisevaa ei ole kertyneen virka- tai työuran pituus, vaan huomiota on kiinnitettävä tehtävien aiempaan hoitamiseen ja muihin ansioihin kokonaisuudessaan”. Oikeuskäytännössä on yleensäkin korostunut ajatus siitä, että valintaperusteita voidaan painottaa nimenomaan hakuilmoituksessa ilmaistujen kriteerien perusteella ja niitä soveltaen.”

Maakuntahallitus toteaa edellä viitatuksi lisäksi, että korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisukäytännön mukaisesti koulutuksen ja työkokemuksen ohella on otettava huomioon hakijan viran hoitamisen kannalta merkitykselliset henkilökohtaiset ominaisuudet. KHO:n mukaan ratkaisevaa ei ole kertyneen virka- tai työuran pituus, vaan huomiota on voitu kiinnittää nimenomaan kaikkiin ansioihin kokonaisuudessaan. Arvioitaessa hakijoiden ”taitoa” ja ”kykyä” kokonaisuutena voi henkilökohtaisena suorituskynä ilmenevä kyvykkyys tapauskohtaisesti olla viran täytössä koulutusta ja käytännön kokemuksta painavampi peruste (mm. KHO 17.4.2002/893 ja edellä KHO 2005:44, KHO 25.3.2008/615).

Maakuntahallitus toteaa arvioineensa ja vertailleensa perustuslain 125 §:n 2 momentista ilmeneviä nimitysperusteita kokonaisuutena ja toimineensa lainmukaisesti ottaessaan työkokemuksen ohella huomioon myös hakijan viran hoitamisen kannalta merkitykselliset henkilökohtaiset ominaisuudet..

Maakuntahallitus lausuu, että arvioidessaan hakijoiden ”taitoa” ja ”kykyä” kokonaisuutena tässä virantäytössä koulutusta ja käytännön kokemuksta merkityksellisempänä perusteena painotettiin myös henkilökohtaisina ominaisuuksina ilmenevää kyvykkyyttä, joka nousi esille muun ohella haastatteluissa ja hakemusasiakirjoissa. Edellä selostetusti perustuslain nimitysperusteiden valossa ratkaisevaa ei yksin ole ollut kertyneen virka- tai työuran pituus, vaan huomiota on kiinnitetty myös muihin ansioihin kokonaisuutena. Tehty päätös siis perustuu perustuslain yleisten

nimittämisperusteiden soveltamiseen ja myös kokonaisarviointi on toteutettu lainmukaisesti seuraavassa jaksossa tarkemmin kuvatuin tavoin.

4. Kokonaisarvioinnista

Ansiovertailu

Valituksessa kyseenalaistetaan ansiovertailun tasapuolisuus. Valittajan mukaan hänen ansioitaan ei ole arvioitu objektiivisesti eikä hänen kaikkia ansioitaan ole huomioitu virkaa täytettäessä, vaan hänet on syrjäytetty häntä vähemmän ansioituneen hakijan tieltä poliittisin perustein. Siten valittaja kyseenalaistaa virkaan valitun henkilön kokemuksen ja katsoo ansiovertailun olleen puolueellinen ja puutteellinen. Valittajan mukaan samalla häntä on kohdeltu eriarvoisesti hänen ikänsä ja sukupuolensa perusteella.

Maakuntahallitus toteaa huomioineensa hakijoiden työkokemukset ansiovertailussa.

Kelpoisuusehtojen täytymisestä oikaisuvaatimuksen hylkäämistä koskevassa päätöksessä todettiin:

”Varsinais-Suomen liiton hallintosäännön 36 §:ssä todetaan, että vastuualuejohtajilta vaaditaan tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja käytännön kokemus vastuualueen toimialaan kuuluvissa tehtävissä sekä johtamiskokemusta. Kelpoisuusehdot todettiin myös maakuntahallituksen viran haettavaksi julistamista koskevassa päätöksessä 21.10.2024 § 155. Sekä valitun hakijan että oikaisuvaatimuksen tekijän voitiin todeta täyttävän kelpoisuusvaatimukset.”

Kelpoisuusvaatimusten ohella vertailuperusteiksi esitettiin hakuilmoituksessa seuraavaa: “Maakunnan kaksikielisydestä ja kansainvälisistä suhteista johtuen arvostamme hyvää molempien kotimaisten kielten suullista ja kirjallista taitoa. Hyvä englannin kielen suullinen ja kirjallinen taito katsotaan eduksi. Lisäksi arvostetaan kunnallishallinnon ja toimintaympäristön laaja-alaista tuntemusta sekä johtamis- ja yhteistyötaitoja.” Lisäksi oikaisuvaatimuksen hylkäämistä koskevassa päätöksessä todettiin tässä yhteydessä, että ”Edunvalvonnan ja kuntapalveluiden vastuualueen toimiala ja vaikuttamistyön kärjet nivoutuvat liiton laajaan toimialaan ja maakuntahallituksen määrittelemiin tavoitteisiin.”

Maakuntahallitus edelleen toteaa, että hakijoita ja heidän kaikkia ansioitaan on arvioitu suhteessa hakuilmoituksessa esitettyihin kriteereihin. Valittaja ja valittu hakija ovat täyttäneet edellytyksen soveltuvasta ylemmästä korkeakoulututkinnosta sekä riittävästä kokemuksesta vastuualueen toiminnasta. Siten muiden hakijoiden ohella näiden kahden hakijan koulutustausta ja työkokemus on huomioitu myös hakuilmoituksessa esitettyjen kriteerien ja kelpoisuusvaatimusten arvioinnissa.

Valittaja on nostanut valituksessaan esiin, että maakuntaliitto ei ole ottanut huomioon hänen kokemustaan toimittajana, tiedottajana, tiedotuspäällikkönä, kansanedustajana taikka Agronomiliiton toiminnanjohtajana. Maakuntahallitus toteaa, että nämä kokemukset on huomioitu ansiovertailussa ja edelleen oikaisuvaatimuksen hylkäämistä koskevassa päätöksessä, jossa on todettu käytännön edunvalvonnan kokemuksen ansiovertailusta seuraavaa:

”Kauniston ansiokas ja monipuolinen kokemus eri luottamustehtävissä, työkokemus kansanedustajana vuosina 2007–2011 sekä nyt Agronomiliiton toiminnanjohtajana kattaa edunvalvonnan vastuualueen tehtävistä merkittävän, mutta Rannikko-Laineen työkokemusta kapeamman sektorin. Rannikko-Laineen työkokemus edunvalvonnasta on Varsinais-Suomen liiton kärkiteemojen osalta konkreettista, ajankohtaista ja vastuualueen toimialan koko laajuudeltaan kattavaa. Rannikko-Laine on työskennellyt Varsinais-Suomen liiton edunvalvonnan ja kuntapalveluiden vastuualueella 8 vuotta ja 4 kuukautta ja hän on aloittanut edunvalvontajohtajan viransijaisena 1.9.2023. Rannikko-Laineella on kokemusta eduskuntatyöskentelystä kansanedustajien avustajana vuosina 2010–2015 sekä kokemusta kunnallisista luottamustehtävistä Turussa ja Kaarinassa.

Edunvalvontajohtajan tehtäviin kuuluu paljon itsenäistä vaikuttamistyön suunnittelua ja toteuttamista, päätöksenteon taustamateriaalien etsimistä, kokoamista ja tuottamista sekä päätösvaihtoehtojen luonnostelua ja vertailua. Kaunistolla on tällaista kokemusta mm. toimittajan ja tiedottajan työstä. Taustatietojen etsimistä ja työstämistä liittyy myös moniin luottamustoimiin, mutta työnjaollisesti rooli päätöksentekijänä on yleensä erilainen. Rannikko-Laineen työkokemus on näiltä osin nyt haettavana olevan viran kannalta olennaisempaa.”

Valittaja on nostanut valituksessaan esiin sen, että maakuntaliitto ei ole ottanut huomioon hänen kokemustaan valituksessa listatuissa maakunnallisissa ja kunnallisissa luottamustehtävissä. Maakuntahallitus toteaa, että nämä kokemukset on huomioitu ansiovertailussa ja edelleen oikaisuvaatimuksen hylkäämistä koskevassa päätöksessä, jossa on todettu vastuualueen toimialaan kuuluvien kuntapalveluiden kokemuksen ansiovertailusta seuraavaa:

”Varsinais-Suomen liiton kuntapalveluihin kuuluu mm. alueellinen tietopalvelu Lounaistieto, säännölliset kuntajohtajakokoukset, kuntien tukeminen edunvalvonnassa ja kuntakierrokset alueen kunnissa. Kauniston kokemus kunnallisista ja maakunnallisista luottamustehtävistä tuo hänelle hyvän näkemyksen ja kyvyn tunnistaa kuntien tarpeita. Vt. edunvalvontajohtajana Rannikko-Laine on johtanut virkavastuullisena kunnille tietopalveluja tuottavaa Lounaistietoa. Rannikko-Laine on päävastuussa kerran kuukaudessa maakunnan ajankohtaisasioita käsittelevän kuntajohtajakokouksen asioiden taustoittamisesta ja kokouksen järjestämisestä alueen 27 kuntajohtajalle. Rannikko-Laineen työkokemus vastuualueen tehtäviin kuuluvien kuntapalveluiden järjestämisestä on Kauniston työkokemusta konkreettisempi suhteessa haettavana olleeseen virkaan.”

Edelleen valittajan kokemusta Agronomiliitossa on arvioitu myös osana johtamiskokemuksen ansiovertailun arviointia ja maakuntahallitus toteaa, että tämä kokemus on huomioitu ansiovertailussa ja edelleen oikaisuvaatimuksen hylkäämistä koskevassa päätöksessä, jossa selostetaan johtamiskokemuksen ansiovertailusta seuraavaa:

”Johtamiskokemuksen arvioinnissa todettiin, että Rannikko-Laine on toiminut edunvalvonnan vastuualueen kuuden työntekijän esihenkilönä 1.9.2023 alkaen. Kaunisto on toiminut Agronomiliitossa seitsemän työntekijän esihenkilönä vuodesta 2022 alkaen. Kauniston kokemus johtamis- ja esihenkilötyöstä on jonkin verran Rannikko-Laineen kokemusta pidempi.”

Hakijat haastateltiin ja haastatteluista tehtiin muistiot. Haastatteluista ja hakemuksista ilmenneitä hakijoiden viran hoitamisen kannalta merkityksellisiä henkilökohtaisia ominaisuuksia vertailtiin.

Oikaisuvaatimuksen hylkäämistä koskevassa päätöksessä kuvattiin valittajan ja valitun henkilön kunnallishallinnon ja toimintaympäristön tuntemukseen liittyviä henkilökohtaisia ominaisuuksia seuraavalla tavalla:

”Sekä Kaunistolla että Rannikko-Laineella on ollut kunnallisia luottamustehtäviä useammassa kaupungissa. Molemmat tuntevat päätöksentekoprosessit lisäksi eduskunnasta ja maakunnan liitosta. Sekä Kaunisto että Rannikko-Laine tuntevat erinomaisesti kunnallishallintoa ja kuntien toimintaa ohjaavia tekijöitä.

Rannikko-Laineen viimeaikainen työkokemus Varsinais-Suomen liitossa on syventänyt hänen osaamistaan ja ajankohtaista toimintaympäristön tuntemustaan Varsinais-Suomessa ja liiton edunvalvonnan teemoissa. Vastuualueen resurssivajeesta huolimatta viimeisen 1,5 vuoden aikana Rannikko-Laine on onnistunut kiittävästi edistämään monia edunvalvonnan tavoitteita, kuten esimerkiksi Turun Lentokentän ympärivuorokautisen aukiolon rahoitusta, liikennehankkeita ja Saaristomeren työtä. Rannikko-Laine on saanut kiitosta työstään yhteistyökumppaneilta.

Yhteistyöverkostojen ja kontaktien osalta Kaunisto kertoi parhaiden kontaktiensa Helsingissä olevan maa- ja metsätalousministeriöön ja korosti laajoja verkostojaan erityisesti Suomen Keskustan päättäjiin ja vaikuttajiin. Työ toimittajana, kolumnistina ja päättäjänä on tuonut toimivat suhteet mediaan.

Rannikko-Laine korosti verkostojaan poliittisiin päättäjiin koko puoluekartalla sekä hyviä yhteistyösuhteita myös valmisteleviin viranhaltijoihin. Rannikko-Laineella on toimivat mediasuhteet Turussa ja hän kertoi työssään palvelevansa mediaa mm. taustoittamalla edunvalvonnan tärkeitä aiheita.

Kaunistolla ja Rannikko-Laineella on työ- ja luottamustehtäviensä puolesta näyttöä hyvistä yhteistyötaidoista ja laajat verkostot. Edunvalvontajohtajan tehtävän kannalta Rannikko-Laineen verkostot ovat ajantasaiset ja ulottuvat paitsi laajasti koko puoluekenttään, myös suoraan asioita valmisteleviin tahoihin. Tehtävän edellyttämän yhteistyön kannalta Rannikko-Laineen verkostoja voi pitää osuvampina edunvalvontajohtajan tehtävän menestyksellisen hoitamisen kannalta.”

Oikaisuvaatimuksen hylkäämistä koskevassa päätöksessä kuvattiin valittajan ja valitun henkilön johtamis- ja yhteistyötaitoja kuvastavia henkilökohtaisia ominaisuuksia seuraavalla tavalla:

”Haastattelun ja hakemuksen perusteella Kaunisto on työskentelytavaltaan vastuuntuntoinen, itsenäinen, mutta kuitenkin tiimipelaaja. Kaunisto kertoi onnistuneensa mm. aiemmin kriisiytyneen peruskunnostusprojektin vakauttamisessa ja toimintaa uudistavan strategiatyön aloittamisessa.

Haastattelussa ja hakemuksessa Rannikko-Laine toi Kaunistoa enemmän esiin työtä esihenkilönä ja johtajana. Esihenkilönä hän kuvasi työtapaansa olevan keskusteluttava, motivoiva ja mm. mikromanagerointia välttävä. Johtamisessa hän piti tärkeänä rakentavaa ja eteenpäin vievää yhteistyötä. Hakemuksessa Rannikko-Laine kertoi nauttivansa esihenkilötyön kehittämisestä ja kertoi olevansa esihenkilönä valmentava, kuunteleva, kannustava ja panostavansa työyhteisön hyvinvointiin.

Hakemuksessa ja haastattelussa hakijat luonnehtivat itse itseään. Virkavalintaa tekevät arvioivat esiin tuotuja asioita ja niiden merkitystä. Hakijan luonnehtiessa mm. työtapaansa ja vahvuuksiaan huomionarvoista on se, miten hakija mieltää haettavan tehtävän kokonaisuutena. Rannikko-Laineen haastattelussa antamat vastaukset osoittavat hänen oivaltaneen esihenkilötyön olennaisuuden tehtävässä. Rannikko-Laine suorittaa parhaillaan 180 osaamispisteen Julkishallinto, johtaminen ja yritysjohtaminen erikoisammattitutkintoa. Johtamisen opinnot osoittavat vahvaa halua kehittyä esihenkilötyössä ja johtamistaidoissa. Hakemuksen ja haastattelun perusteella Rannikko-Laine tuo selkeämmin esiin motivaationsa ja sitoutuneisuutensa johtamis- ja esihenkilötyön kehittämiseen.”

Yhteenveto

Valittajan mukaan hänellä on valittua henkilöä selvästi enemmän käytännön kokemusta viran vastuualueeseen kuuluvista tehtävissä sekä johtamiskokemusta, ja tätä merkittävästi laaja-alaisempi kunnallishallinnon ja toimintaympäristön tuntemus sekä paremmat johtamis- ja yhteistyötaidot. Edelleen valittaja nostaa valituksessaan esiin, että hänellä olisi henkilökohtaisten ominaisuuksiensa puolesta valittua henkilöä paremmat edellytykset vastata maakunnan kansallisesta ja kansainvälisestä edunvalvonnasta, kuntayhteistyön edistämisestä ja tiedon välittämisestä sekä nykyaikaisen maakuntaidentiteetin ja kulttuurin yhteistyön edistämisestä alueen muiden toimijoiden kanssa.

Maakuntahallitus toteaa työkokemuksen arvioinnin osalta, että oikaisuvaatimuksen hylkäämistä koskevassa päätöksessä on jo kuvattu johtopäätöksiä kokemusten eroista ja arvioista suhteessa kriteereihin seuraavasti edellä kuvatun lisäksi:

”Hakuilmoituksen yhtenä keskeisenä arvostettavana ominaisuutena on nostettu esille kunnallishallinnon ja toimintaympäristön laaja-alainen tuntemus. Tässä yhteydessä ei voida sivuuttaa Rannikko-Laineen käytännön kokemusta edunvalvonnan vastuualueen toimialasta ja toimintaympäristön tuntemusta. Rannikko-Laineen työkokemus vastaa laatunsa puolesta nimenomaan hakuilmoituksessa arvostettavaksi kerrottua kriteeriä. Valitulla hakijalla on relevanttia johtamiskokemusta nimenomaan suurikokoisesta liittomuotoisesta kuntayhtymästä. Rannikko-Laine on työssään osoittanut olevansa aikaansaava ja tuloksellinen myös johtamisen ja yleisen tehokkuuden näkökulmasta ja saanut hyvää palautetta yhteistyökumppaneilta.

Lisäksi oikeuskäytännössä on omaksuttu tulkintalinja, jonka perusteella hakijan työkokemus voidaan suhteuttaa hakijan ikään (esim. KHO 2005:44). Työkokemuksen arviointi ei siten ole puhtaan matemaattista vaan se voi sisältää tapauskohtaista, perusteltua liikkumavaraa. Vaikka hakija on muutoksenhakijaa nuorempi, ei sen perusteella voida todeta, että valitun hakijan relevantti työkokemus olisi sisällöltään tai luonteeltaan muutoksenhakijaa vähäisempää. Valitun hakijan työhistoria osoittaa hänellä olevan juuri kyseisen tehtävän kannalta oleellista kokemus- ja osaamis pohjaa.”

Edelleen kuten maakuntahallitus on todennut oikaisuvaatimuksen hylkäämistä koskevassa päätöksessään, valituksen kohteena olevassa virkahaussa ja valintapäätöksessä on korostettu käytännön kokemusta edunvalvonnan ja kuntapalvelujen vastuualueen tehtävistä sekä kunnallishallinnon ja toimintaympäristön laaja-alaista tuntemusta. Näin ollen käytännön edunvalvontatyössä toimivat verkostot ja laajat kontaktit sekä päätöksentekijöihin että valmistelutyötä tekeviin ovat olleet ensiarvoisen tärkeitä. Henkilökohtaisina ominaisuuksina valinnassa oli korostettu esihenkilöroolin tunnistamista tehtävässä sekä motivaatiota työyhteisön kehittämiseen.

Kuten haastattelujen osalta ansiovertailussa on todettu ja kuvattu, valittaja on tuonut esille haastattelussa ja hakemuksessaan motivaatioitaan ja henkilökohtaisia valmiuksiaan valittavana olevan viran hoitamiseen kapeasti, kun taas valittu henkilö on tuonut haastattelussa ja hakemuksessaan laajasti ja monipuolisesti esille motivaatiotaan ja henkilökohtaisia valmiuksiaan sekä tavoitteitaan tehtävän hoitamiseksi. Näin ollen maakuntahallitus on voinut todeta valitun henkilön olleen johtamis- ja yhteistyötaitoja koskevilta osin viran hoitamisen kannalta merkityksellisiltä henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan haettavana olleeseen tehtävään soveltuvampi kuin valittaja.

Maakuntahallitus toteaa, että valituksessa käytetään ilmaisua, jonka mukaan valittaja ”täytti parhaiten” muun ohella asetetut kelpoisuusvaatimukset. Tähän liittyen on syytä korostaa, ettei ansiovertailussa oteta valittajan mieltämin tavoin huomioon kelpoisuusvaatimuksia. Vertailussa keskitytään muihin hakuilmoituksessa ilmaistuihin kriteereihin. Kelpoisuusvaatimusten tarkoituksena on ilmaista vain se vähimmäistaso, joka on kunkin hakijan edellytyksenä hakuun osallistumiseksi ja varsinaiseen vertailuun pääsemiseksi. Kun kelpoisuusvaatimusten täytyminen on voitu todeta, toteutuu varsinainen vertailu muilla kriteereillä.

Maakuntahallitus katsoo, että valituksen kohteena oleva edunvalvontajohtajan valintaa koskeva päätös on perustunut tosiasiallisesti riittävään ansiovertailuun sekä kokonaisarviointiin, jonka tuloksena valintapäätös on tehty.

5. Syrjinnästä

Valittajan mukaan virkavalintapäätös on muodostunut myös syrjiväksi poliittisen kannan, iän ja sukupuolen perusteella, koska valittajaa ei ole valittu avoimena olleeseen edunvalvontajohtajan

tehtävään. Valittaja vetoaa syrjintävaitteen tueksi lähinnä siihen, että valittaja on mielestään ansioituneempuna hakijana syrjäytetty valinnassa.

Valittaja vetoaa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 8 §:ssä kiellettyyn syrjintään työelämässä sekä yhdenvertaisuuslain (1325/2004) 8 §:n syrjintäkieltoon.

Oikaisuvaatimuksen hylkäämistä koskevassa päätöksessä maakuntahallitus oli todennut seuraavaa:

”Maakuntahallitus on arvioinut hakijoita perustuen hakuilmoituksessa ja perustuslaissa asetettuihin kelpoisuusehtoihin ja erityisiin kelpoisuusehtoihin sekä valinnut hakijoista kelpoisuusehdot parhaiten täyttävät haastatteluihin. Päätös virkavalinnasta on tehty ainoastaan haastattelujen, hakemusten, ansioluetteloiden ja tehdyn ansiovertailun perusteella. Siten maakuntahallitus katsoo, että vertailussa ei ole arvioitu oikaisuvaatimuksen tekijän esittämällä tavalla hakijoita poliittisella taikka ikään tai sukupuoleen liittyvällä perusteella.

Vaikka pelkkä syrjintävaieteikin sinänsä riittää perustamaan ns. syrjintäolettaman, on se kumottavissa näytöllä siitä, ettei kyseistä hakijaa tosiasiallisesti ole syrjitty hakuprosessissa. Oikeuskäytännön perusteella syrjintäolettaman kumoamiseen riittävänä osoituksena voi toimia nimenomaan henkilökohtaisiin ominaisuuksiin perustuva sopivuus, jota on käsitelty kattavasti edellä. Esimerkiksi ratkaisussa H1551/2023 Turun hallinto-oikeus on suoraan todennut seuraavaa: ”Henkilökohtaisiin ominaisuuksiin perustuva sopivuus voi muodostaa perusteen, jolla tasa-arvolain mukainen syrjintäolettama kumoutuu.” Tarkasteltavassa valintatilanteessa sekä valitun hakijan henkilökohtaiset ominaisuudet, kunnallishallintoa ja toimintaympäristöä koskeva tuntemus ja työkokemus on voitu katsoa oikaisuvaatimuksen tekijää paremmiksi ja kattavammiksi. Kaikki edellä esitetty huomioon ottaen voidaan todeta, että syrjintäolettaman kumoutuminen on perusteltu laajasti ja kattavasti tässä päätösesityksessä.”

Edelleen oikaisuvaatimuksen hylkäämistä koskevassa päätöksessä todettiin:

”Virkavalintapäätöksessään maakuntahallituksen enemmistö katsoi esittelijän ehdotuksen mukaisesti, että virkaan valitulla henkilöllä oli parhaat edellytykset toimia tehtävässä huomioiden viranhoidon kannalta keskeiset vaatimukset sekä hakuilmoituksessa määritellyt arvostettavat kriteerit. Maakuntahallitus katsoo edelleen tehneensä virkavalinnan lainmukaisesti kokonaisarvioinnin perusteella käyttäen oikeuttaan painottaa viran hoitamisen kannalta merkityksellistä käytännön kokemusta edunvalvonnan vastuualueen toimialaan kuuluvista tehtävistä, toimintaympäristön tuntemusta ja henkilökohtaisina ominaisuuksina yhteistyö- ja johtamistaitoja. Maakuntahallitus myös toteaa, että kärkihakijoiden ominaisuuksia voidaan painottaa tarkoitushakuisesti pitäen silmällä viranhoidon kannalta keskeisiksi määritettyjä kriteerejä. Oikeuskäytännössäkkin tunnustettu harkintavallan liikkumavara on perusteltavissa kunnallisella itsehallinnolla. Tarkoituksena on löytää perustuslain virkavalintaperusteiden valossa ansioitunein hakija tehtävään. Kunnallinen itsehallinto jättää kuitenkin harkintavaltaa etenkin siinä, miten viran tehtäväsisältö ja hakuilmoitus muotoillaan sekä miten vertailuperusteita painotetaan suhteessa edellä mainittuihin.

Perustuslaissa tarkoitettu ansiovertailu edellyttää, että hakijoiden ansiot, hakijoista valintamenettelyn aikana tehdyt havainnot ja niiden perustelut ovat virkasuhteeseen ottamisesta päättävän toimielimen jäsenten tiedossa ja arvioitavissa. Se, etteivät kaikki edellä mainitut tiedot välity julkisesta päätöstekstistä, ei tarkoita, etteikö ansiovertailua olisi suoritettu ja etteivätkö kaikki hakijoista hankitut tiedot olisi olleet päätöksentekijöiden saatavilla. Virkavalintapäätöstä tehdessään maakuntahallituksella on ollut käytettävissään hakemukset, ansioluettelot ja ansioluettelon tiedoista tehty yhteenveto. Hakijoista esitetty yhteenveto on ollut kattava ja se on ollut omiaan helpottamaan kärkihakijoiden huolellista keskinäistä vertailua. Kaikilla maakuntahallituksen jäsenillä oli mahdollisuus seurata haastatteluja Teams- yhteydellä ja osallistua keskusteluun.”

Maakuntahallitus katsoo, ettei se ole syyllistynyt yhdenvertaisuuslain 8 §:n tai tasa-arvolain 8 § 1 momentin mukaiseen syrjintään valitessaan kokonaisarviointiin perustuen virkaan ansioituneimman henkilön. Virkavalinta on siis tehty ansioiden ja viran hoitamisen kannalta merkityksellisten henkilökohtaisten ominaisuuksien eikä sukupuolen tai poliittisen kannan perusteella ja oikaisuvaatimukseen annetussa päätöksessä valittajalle esitettiin yksityiskohtaiset perustelut siihen, miksi valittua henkilöä on päädytty pitämään ansioituneimpana. Ratkaisuun KHO 2013:46 perustuen syrjintäoletta kumoutuu, jos työnantaja osoittaa, että sen menettely on johtunut muusta, hyväksyttävästä seikasta kuin sukupuolesta tai menettelyyn on ollut työn tai tehtävän laadusta johtuva painava ja hyväksyttävä syy. Esimerkiksi hakijan henkilökohtaisiin ominaisuuksiin perustuva sopivuus voi olla edellä mainituissa lainkohdissa tarkoitettu muu hyväksyttävä seikka, jolla syrjintäoletta tulee kumotuksi. Virkavalinnassa ja sitä seuranneessa nyt vireillä olevassa muutoksenhakuprosessissa on nimenomaan ja korostetusti osoitettu, että valinta on perustunut perustuslain virkavalintaperusteiden asianmukaiseen soveltamiseen ja huolelliseen kokonaisarviointiin. On myös huomattava, ettei valituksen kohteena olevassa tapauksessa kärkihakijoiden kokemustaustassa ole nähtävissä sellaisia eroja, jotka asettaisivat toisen etulyöntiasemaan edes pelkän kokemusvertailun perusteella. Näin ollen pelkkä työkokemustenkaan vertailu ei automaattisesti johtaisi siihen, että valittaja todettaisiin ansioituneimmaksi.

6. Muut väitteet

Valitus nojaa myös käsitykseen siitä, että valitun henkilön arvokas työkokemus on pääosin seurausta vain hänelle perusteettomasti annetusta sijaisroolista. Maakuntahallitus toteaa näiltä osin, että viranhaltijoiden sijaistukset ovat ensi sijassa työnjohdollisia ratkaisuja, joihin ei voida hakea muutosta. Joskus niistä saatetaan hyvän hallinnon nimissä tehdä nimenomaisia hallintopäätöksiä, mutta muutoksenhaku rajautuu näissäkin tapauksissa oikaisuvaatimusohjeissa tarkoitettuun määräaikaan. Lainvoimaiseen sijaistuspäätökseen ei voida ottaa myöhemmän virkavalintaa koskevan muutoksenhakuprosessin yhteydessä enää takautuvasti kantaa, eivätkä sijaistuspäätöksen vaikuttimet tai seuraukset voi muullakaan tavoin tulla jälkikäteen tutkittaviksi. Näin ollen väite siitä, että sijaisen valinta olisi toteutunut tarkoitushakuisesti ja vastoin harkintavallan rajoja, ei voi tulla arvioiduksi enää tämän valitusasian yhteydessä.

7. Oikeudenkäyntikulusta

Valituksessa vaaditaan myös valittajan kohtuullisten oikeudenkäyntikulujen korvaamista.

Maakuntahallitus toteaa, että viranhaltijalain 53 § sisältää selvän poikkeusäännön kulujen korvaamisesta hallintolainkäyttöä koskevassa asiassa. 2 momentissa lisäksi nimenomaisesti ja yksiselitteisesti todetaan, ettei oikeudenkäyntikuluja veloiteta korvattaviksi silloin, kun asia koskee virkaan ottamista. Säännöksen sanamuoto ja –valinta ei sisällä mahdollisuuksia tästä poikkeamiseen. Näin ollen on selvää, ettei valittajan oikeudenkäyntikulujen korvaamiselle ole edellytyksiä pääasian lopputuloksesta riippumatta.

Turussa 24.3.2025

Varsinais-Suomen liiton maakuntahallitus

Liitteet

[Liitteiksi Lisäksi pyydetään toimittamaan kaikki valituksenalaisen päätöksen perusteena olevat asiakirjat ja muun muassa seuraavat. Liitetiedostot tulee yksilöidä nimeämällä ne tarkasti asiakirjan sisällön mukaisesti. Liitetiedoston nimestä tulee myös selvittää kyseisen asiakirjan laatimispäivämäärä.]

Liite Julkaistu viranhakuilmoitus (Edunvalvontajohtajan viranhakuilmoitus 21.10.2024)

Liite Viran kelpoisuusehdot ja päätös kelpoisuusehtojen asettamisesta (Maakuntahallituksen viran haettavaksi julistamista koskeva päätös 21.10.2024 § 155)

Liite Valittajan viranhakuasiakirjat (hakemukset liitteineen)

Liite Valitun viranhakuasiakirjat (hakemukset liitteineen)

Liite Hakijayhteenveto ja ansiovertailu (xx.xx.2024)

Liite Hakijoiden haastattelusta laadittu muistio (xx.xx.2024)

Liite Maakuntahallituksen 16.12.2024 § 184 pöytäkirjanote liitteineen

Liite Valittajan oikaisuvaatimus (31.12.2024)

Liite Virkaan valitun ajantasaiset yhteystiedot

Liite Oikaisuvaatimukseen hylkäävä päätös (27.01.2025 § 4)

Liite Varsinais- Suomen liiton hallintosääntö (voimaan 1.2.2023)